

คู่มือ คัดแยกขยะมูลฝอย หน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พังงา ภูเก็ต ระนอง

กลุ่มอำนวยการ

คำนำ

ในช่วงระยะเวลา 20 ปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการนำพลาสติกและโฟมมาใช้มากขึ้นในรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งพลาสติกและโฟมเหล่านี้เป็นวัสดุที่ย่อยสลายยากเมื่อไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้อง

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 มีมติเห็นชอบกับมาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ โดยมอบหมายทุกหน่วยงานภาครัฐ ดำเนินงานพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 และกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐ เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 เป็นต้นไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภูเก็ต ระนอง ได้จัดทำคู่มือคัดแยกขยะมูลฝอยหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงาน นำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อส่งผลให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถทำให้ขยะมูลฝอย ขยะพลาสติกและโฟมในภาพรวมของประเทศลดลงอย่างต่อเนื่องตลอดไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการลด คัดแยกขยะมูลฝอยหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	1
- ขยะมูลฝอย	1
- การกำจัดขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ	2
- ประเภทของขยะมูลฝอยและสีของถังขยะ	3
- ถังขยะสีเขียว	4
- ถังขยะสีเหลือง	5
- ถังขยะสีแดง	6
- ถังขยะสีน้ำเงิน	7
- ทำไมต้องคัดแยกขยะมูลฝอย	8
- แนวปฏิบัติลด คัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ	8

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการลด คัดแยกขยะมูลฝอย ในหน่วยงานภาครัฐ

ขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษวัตถุ
ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร

โดยพบว่า ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยมากมาย ซึ่งโฟมและพลาสติกเป็น
วัสดุที่ย่อยสลายยาก เมื่อไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้องภายหลังจากการบริโภค ซึ่งส่งผล
กระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล

การจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานภาครัฐ

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการลด คัดแยกขยะ การทิ้งขยะ การเก็บขยะไว้ในภาชนะ การเก็บรวบรวม เพื่อให้หน่วยงาน ที่รับผิดชอบเรื่องขยะนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะที่ถูกหลักวิชาการ โดยคำนึงถึง ผลประโยชน์สูงสุดของราชการ ทั้งด้านสุขอนามัย ทัศนียภาพ และสิ่งแวดล้อม

ประเภทของขยะมูลฝอยและสิ่งของถังขยะ

หน่วยงานภาครัฐเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยหลากหลาย จึงได้มีการจัดแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยและถังขยะ เพื่อง่ายต่อการจัดการและการควบคุมดูแลขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน โดยแบ่งได้ ดังนี้

ถั่งขยะสีเขียว

ขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น โดยขยะอินทรีย์จะทิ้งในถั่งขยะสีเขียว

ถังขยะสีเหลือง

ขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่สามารถนำไปแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่มอะลูมิเนียม เศษโลหะ กล่องเครื่องดื่มแบบ ยูเอชที เป็นต้น โดยขยะรีไซเคิลจะทิ้งในถังขยะสีเหลือง

ถังขยะสีแดง

ขยะอันตราย เป็นขยะที่มีความเป็นอันตรายหรือมีส่วนประกอบของสารที่มีอันตราย เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ กระจกสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึก หลอดไฟ น้ำยาล้างห้องน้ำ เป็นต้น ขยะประเภทนี้ต้องมีการแยกทิ้งจากขยะประเภทอื่น ๆ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องนำไปกำจัดหรือบำบัดด้วยวิธีเฉพาะเพื่อป้องกันความเป็นพิษปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมโดยขยะอันตรายจะทิ้งในถังขยะสีแดง

ถังสีน้ำเงิน

ขยะทั่วไป เป็นขยะอื่นนอกเหนือจากขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ถังขนมคบเคี้ยว ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป กระดาษห่ออาหาร ถุงพลาสติก กล่องโฟม หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ซองครีมเทียม และซองน้ำตาล เป็นต้น ซึ่งเป็นขยะที่ต้องนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง อาทิ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การเผาในเตา โดยขยะทั่วไปจะทิ้งในถังขยะสีน้ำเงิน

ทำไมต้องคัดแยกขยะมูลฝอย

เหตุผลที่ต้องแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 4 ประเภท เพื่อง่ายต่อการนำกลับมาใช้ประโยชน์และการนำไปกำจัด

แนวปฏิบัติการลด คัดแยกขยะมูลฝอย ในหน่วยงานภาครัฐ

เพื่อให้การดำเนินการสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยควรเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคารสถานที่ ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลอาคารสถานที่ของหน่วยงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

- ผู้รับผิดชอบหลัก ดูแลโดยรวมและรายงานผลดำเนินการแก่ผู้บริหาร
- แม่บ้าน/นักการภารโรง เก็บข้อมูลกิจกรรมที่ดำเนินการและปริมาณขยะมูลฝอยแต่ละประเภท

เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับในหน่วยงานควรแต่งตั้งคณะทำงานปฏิบัติการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อสร้างความตระหนักและความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับและทุกฝ่าย

รายชื่อคณะกรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ประธานคณะกรรมการ

นายจักรกฤษณ์ ศิริวัฒน์

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง รองประธานคณะกรรมการ

นางสุภาณี ธรรมประดิษฐ์ ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ คณะทำงาน

นายอสนัย กิ่งบุญตา เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน คณะทำงาน

ผู้จัดทำเอกสาร

นายอสนัย กิ่งบุญตา เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

ออกแบบปก/รูปเล่ม

นายอสนัย กิ่งบุญตา เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน